

Nr 147.

Av herr **Ekman, Karl Johan**, om *skrivelse till Konungen angående ändrade bestämmelser rörande statsbidrag för avlönande av folkskollärare å ort, där stadgan om folkundervisningen i riket § 1 ej är gällande.*

På folkundervisningens område gäller såsom en huvudregel, att den grundläggande undervisningen meddelas uti småskolan samt den fullföljda och avslutade uti den egentliga folkskolan. Föreskrift härom återfinnes i 1 § av senast utfärdade stadga ang. folkundervisningen i riket av den 26 sept. 1921 samt fanns även i den närmast föregående stadgan av den 10 dec. 1897. Berörda bestämmelse är dock icke fullt allmän-giltig och har ej heller varit det. För särskilda orter kan i förevarande avseende gälla vad annorlunda blivit stadgat. En sådan ort med särskild stadga för folkundervisningen är huvudstaden, för vilken åtskilliga författningar i hithörande ämne meddelats, bland dem stadgan av den 8 november 1901. I nämnda stadga talas icke om småskolor utan endast om folkskolor, fasta folkskolor, med en lärarepersonal, som till angiven del skall vara anställd såsom ordinarie.

Lärarnes avlöningsförhållanden ordnades senast vid 1918 års riksdag, då riksdagen förhöjde anslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor från dess dåvarande belopp 17,440,000 kronor med 22,695,000 kronor till 40,135,000 kronor, samt i övrigt i huvudsak anslöt sig till Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag, därom sedermera av Kungl. Maj:t den 16 sept. sagda år utfärdades kungörelse. Såsom bekant äro avlöningsförmånerna för ordinarie lärare vid folkskola 2,100 kronor för manlig och 1,900 kronor för kvinnlig lärare, vartill efter respektive fem, tio och femton år kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor för manlig och 200 kronor för kvinnlig lärare. För ordinarie lärare vid småskola, för lärare vid mindre folkskola och för biträdande lärare vid folkskola är avlöningen 1,200 kronor, vartill

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 3 saml. 46 häft. (Nr 147—153.) 1

likaledes efter respektive fem, tio och femton år kunna komma tre ålders-tillägg, vart och ett å 150 kronor. För bestridande av kostnaderna för den vid folk- och småskolor anställda lärarepersonalens avlöning erhålla skoldistriktet statsbidrag, för ordinarie folkskollärare med nio tiondelar av grundlönen för kvinnlig lärare och, om läraren är man, därutöver hela skillnaden mellan grundlönen för manlig och för kvinnlig lärare samt för ordinarie lärare vid småskola, för lärare vid mindre folkskola och för biträdande lärare vid folkskola likaledes med nio tiondelar av grundlönen för småskollärare ävensom det eller de ålderstillägg, till vilka läraren må vara berättigad.

Av avlöningsförfattningens ordalydelse följer, att å ort där den grundläggande undervisningen, småskoleundervisningen, meddelas av folkskollärare i folkskola, statsbidraget även till sådan lärare blir utmätt såsom till annan folkskollärare, men torde detta knappast vara i författningen avsett och finnes ej heller uttalat varken i Kungl. Maj:ts proposition till 1918 års riksdag eller i riksdagens skrivelse i ämnet. Härutinnan synes rättelse böra ske, och lärar den erforderliga rättelsen kunna verkställas genom ett till 15 § avlöningsförfattningen gjort tillägg av innehåll, att vad i sagda lagrum om statsbidrag till folkskollärare vore föreskrivet ej skulle gälla för folkskollärare å ort, för vilken annan författning om folkundervisningen än 1921 års förut omförmälda stadga vore tillämplig, samt lärarens verksamhet uteslutande eller huvudsakligen vore förlagd icke till den egentliga folkskolans utan till den grundläggande undervisningens område. Emellertid torde ett bifall till ovannämnda förslag medföra, dels att lärarekrafterna måste uppdelas på folkundervisningens båda huvudgrenar, småskolan och den egentliga folkskolan, vilket i och för sig får anses önskvärt, och dels att en del övergångsbestämmelser måste meddelas. Den utredning, som för nämnda båda ändamål är behövlig, synes böra verkställas genom åtgärd från regeringshåll. Efter ett fullständigt genomförande av förslaget torde en utgiftsbesparing för statsverket på ungefär 200,000 kronor uppkomma.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande eventuellt åstadkommande av sådan ändring i bestämmelserna ang. avlöning åt lärare vid folk- och småskolor samt om statsbidrag till sådan avlöning, att det må bli föreskrivet, att å ort, där stadgan om folkundervisningen i riket av

den 26 sept. 1921 § 1 ej är gällande, utan härutinnan andra bestämmelser tillämpas, skall utgå statsbidrag såsom till folkskollärare endast åt folkskollärare, som uteslutande eller till huvudsakligaste del meddelar undervisning i de egentliga folkskoleklasserna.

Stockholm den 31 januari 1923.

K. J. Ekman.
